

Nr 220.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning
åt furiren N. L. Strömblads änka och minderåriga barn;
given Stockholms slott den 20 mars 1923.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 20 mars 1923.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Uti § 1 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas, att, därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänst-

görande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Jämlikt dessa utgår, om skadan medfört döden, enligt § 4 i förordningen dels begravningshjälp, dels ock livränta, i första hand till den avlidnes änka och minderåriga barn.

Vidare föreskrives i § 11 av nämnda förordning, bland annat, att därest skada medfört eller skäligen kan antagas medföra döden eller annan påföljd, som enligt de i förordningen meddelade ersättningsbestämmelserna föranleder ersättning, undersökning ofördröjligen skall hållas rörande skadans uppkomst samt läkarbetyg anskaffas angående dödsorsaken eller skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd, att sagda undersökning skall, om skadan yppats under militärtjänstgöring, föranstaltas av vederbörande befälhavare, samt att läkarbetyg, undersökningsprotokoll och övriga till ärendet hörande handlingar skola, om önskan att utbekomma ersättning anmäles, så snart ske kan överlämnas till vederbörande regements- eller kårchef eller stationsbefälhavare, som har att göra framställning om ersättningens bestämmande.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av § 12 i oförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom tre år, från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen oförmälda invalid- och pensionsfond.

Uti en den 9 mars 1923 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift, som av chefen för Skånska dragonregementet insänts till riksförsäkringsanstalten, har furiren vid nämnda regemente N. L. Strömblads änka Frida Strömblad, född Jönsson, anhållit, att ersättning enligt de i förenämnda förordning den 18 juni 1909 angivna grunder måtte tillerkännas

henne och makarnas två minderåriga barn, Ludvig, född den 7 november 1913, och Anna, född den 23 februari 1915.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att furiren Strömblad den 28 maj 1915 omkommit genom drunkning, samt att han vid olyckstillfället tjänstgjort såsom befälhavare för en kontingent manskap under badning.

Att ansökan om ersättning icke gjorts tidigare, har av sökanden uppgivits vara beroende på obekantskap med gällande bestämmelser i ämnet.

Enligt intyg av vederbörande pastor är änkan Strömblad medellös och i synnerligen hög grad i behov av understöd.

Med skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 mars 1923 har *riksförsäkringsanstalten* överlämnat de till ärendet hörande handlingar samt därvid anfört följande.

Jämlikt bestämmelserna i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, skall framställning om ersättning göras i anledning av skada *inom två år* efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, vid äventyr, att rätten till ersättning är förverkad.

I nu förevarande fall, då framställning om ersättning gjorts först sedan i det närmaste åtta år förflutit efter tiden för olycksfallet, kan följaktligen ersättning av riks-försäkringsanstalten icke tillerkännas sökanden.

Emellertid har riks-försäkringsanstalten till prövning förehått frågan, huruvida i anledning av ifrågavarande dödsfall ersättning skolat utgå, därest framställning därom gjorts inom föreskriven tid. Anstalten har därvid funnit, att dödsfallet inträffat under sådana omständigheter, att ersättning i anledning av detsamma skolat under anförda förutsättning utgå jämlikt bestämmelserna i förenämnda förordning.

I en till innevarande års riksdag den 2 nästlidne februari avlåten proposition, nr 39, har Kungl. Maj:t i ett fall, där framställning om ersättning gjorts först sedan omkring sex år förflutit efter den tidpunkt, då skada yppats, och då vederbörande militära myndighet underlåtit att hos riks-försäkringsanstalten göra föreskriven framställning om ersättning, föreslagit riksdagen medgiva, att ersättning av statsmedel måtte beviljas utgå enligt grunderna för ovannämnda förordning. Då i förevarande fall likartade förhållanden, så vitt av handlingarna framgår, synas föreligga, och då starka billighetsskäl tala för ersättnings tillerkännande, får riks-försäkringsanstalten hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att i anledning av dödsfallet ersättning av statsmedel utgives till den avlidnes änka och minderåriga barn.

Därest ersättning medgives utgå jämlikt grunderna för ovannämnda förordning, skulle i anledning av dödsfallet, förutom begravningshjälp, 75 kronor, vilket belopp emellertid i förevarande fall knappast synes böra utgå, utgivas årliga livräntor till änkan Frida Strömblad med 180 kronor, så länge hon lever ogift, och till tvänne efterlevande minderåriga barn med 90 kronor till vardera, tills de uppnått femton års ålder. Härtill kommer den förhöjning med 50 procent av

enligt förordningen utgående livräntor, som enligt kungörelser den 28 juni 1918, 20 augusti 1919, 4 juni 1920, 22 april 1921 samt den 28 april och den 7 juli 1922 bestämts skola utgå.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 icke kan av riks försäkringsanstalten tillerkännas änkan Strömblad och hennes minderåriga barn, enär framställning om sådan ersättning icke gjorts inom behörig tid av två år, räknat från det den 28 maj 1915 timade dödsfallet. Från preskriptionsbestämmelserna i § 12 av 1909 års förordning har under de senare åren dispens meddelats efter riksdagens medgivande i varje särskilt fall. Sedan emellertid genom förordningen den 4 juni 1920 preskriptionstiden utsträckts till tre år beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, har dylik dispens i regel förekommit endast i sådana de äldre preskriptionsbestämmelserna underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid som vederbort, därest sistnämnda förordning varit tillämplig.

I nu förevarande fall har anspråket på ersättning visserligen väckts först efter det nära åtta år förflutit från det dödsfallet inträffade. Men omständigheter föreligga, som synas mig berättiga att bortse från nämnda förhållande. Sådan undersökning, varom förmäles i § 11 av förenämnda förordning den 18 juni 1909, synes i detta fall hava bort äga rum, därvid — enligt föreskrift i § 2 uti förordningen samma dag angående tillämpning av nyssnämnda förordning — den omkomnes änka hade bort beredas tillfälle att närvara. Enligt vad jag inhämtat, har emellertid icke någon sådan undersökning ägt rum. Genom vederbörandes underlåtenhet härutinnan har sökanden väl icke betagits möjligheten att i vanlig ordning framställa sitt ersättningsanspråk, men den omedelbara tillskyndan därtill, som vid undersökningsförrättningen skulle givits henne, jämte rättigheten att få framställningen hos riks försäkringsanstalten gjord genom vederbörande befälhavares försorg har hon därigenom gått förlustig. På grund härav och då, enligt vad riks försäkringsanstalten meddelat, dödsfallet inträffat under sådana omständigheter, att ersättning i anledning av detsamma skolat utgå, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, finner jag mig böra tillstyrka riks försäkringsanstaltens förslag, att av riksdagen inhämtas medgivande att till furiren Strömblads änka och minderåriga barn utbetala livräntor jämlikt de i 1909 års förordning stadgade grunder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Thomas Adlercreutz.